

кардіального шуму кількох разів (залежно від потреби ніхто не обмежує кількість прослуховувань. Крім того, така подача лекції ліквідує запізнення на лекції, подолання незручностей та витрат при переміщенні по місту, вільний вибір лекцій, надання переваги креативним лекторам тощо).

Більше того, дозволяють змінити порядок лекцій (відомо, що далеко не завжди лекції за планом передують практичним заняттям і картина «порожнього лекційного залу» в кінці семестру далеко не рідкість), щоб пройти через рутину повсякденності і закріпити нові набуті знання. Нова програма навчання передбачає скорочення лекційних годин, це жваво обговорюється науковою спільнотою і дискутується доцільність такого заходу. Для компенсації так би мовити «втраченого матеріалу» можна скористатися «перевернутим» методом навчання, при якому більша частина теоретичної і лекційної програми вивчається вдома, а на практичному занятті детально розбираються завдання і вправи (ситуаційні задачі) за відповідною темою.

Під час занять студенти за принципом «bring your own devices» мають право активно використовувати смартфони, ноутбуки, планшети, телефони. тобто пристрої не надані університетом чи кафедрою, а які є власністю студентів.

Щоб зацікавити студента, його потрібно здивувати. Приведення цікавих, нестандартних прикладів збільшує зацікавленість студентів, концентрує увагу на почутому. Зокрема, у лекції про каменеутворення у пацієнтів з сечокам'яною хворобою, характеризуючи явище кристалурії, можна проаналізувати структуру крижинок на морозному вікні та провести паралелі. Така методика використання для навчання всього, крім спеціально створеного, наприклад, підручників, називається «бриколаж».

Лікарі вперті за своєю природою та повільно освоюють технологічні цикли. Це не означає, що вони цього не роблять, просто роблять це пізно. А у сфері високих технологій пізно, коли вже збудовано. Лікарів вчать бути авторитетними та відповідальними, подібно до військових (ще одна дисципліна, яка в цьому десятилітті зазнає невдач у розвитку технологій). Таким чином, для отримання високих професійних медичних знань необхідний мультидисциплінарний підхід до реалізації соціального, особистісного й творчого потенціалу всіх учасників освітнього процесу.

Осипенко С. О.

кандидат економічних наук

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

м. Запоріжжя

1.8. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В період воєнного стану діяльність місцевих органів влади в першу чергу спрямована на забезпечення дії Конституції та законів України, здійснення заходів правового режиму, оборони, цивільного захисту, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян.

Воєнний стан передбачає надання органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки. Відповідно з початком повномасштабної збройної агресії росії органи місцевого самоврядування, як і вся країна в цілому, зіткнулись з новими викликами і проблемами, вирішення яких потребує додаткових фінансових ресурсів.

Значний науковий інтерес до вирішення проблем формування та використання коштів місцевих бюджетів у вітчизняній науковій спільноті припадає на час проведення урядом країни адміністративно-територіальної реформи та посилення процесів децентралізації влади. Достатньо змістовно проблеми формування та використання коштів місцевих бюджетів саме в період реформування були висвітлені в працях таких науковців, як Бондарук Т. Г., Возняк Г. В., Деркач М. І., Кириленко О. П., Когут І. А., Лисяк Л. В., Русін В. М. та багато інших. Проте на сьогоднішній день в умовах воєнного стану органи місцевої влади зіткнулись з рядом нових проблем та загроз, які безпосередньо впливають на рівень фінансового забезпечення територій, їх фінансову спроможність, змінюють структуру видатків тощо. Відповідно все це вимагає додаткових наукових досліджень саме з урахуванням умов сучасності.

Інститут місцевого самоврядування на сьогоднішній день є не лише інструментом розв'язання локальних проблем, надання суспільних благ та послуг, реалізації інтересів територіальних громад, а й надає допомогу Збройним силам України, територіальній обороні, підтримує місцеве населення та внутрішньо переміщених осіб, ліквідує наслідки вторгнення та руйнування об'єктів критичної інфраструктури тощо. Відповідно в умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення оперативного, безперервного та повного виконання дохідної частини місцевих бюджетів, а також раціонального коригування видаткової частини місцевих бюджетів з урахуванням поточних проблем кожної окремої території.

Таблиця 1 – Ключові зміни норм бюджетного законодавства в умовах воєнного стану

Бюджетний кодекс України
1. Дозволено перевищення обсягу резервного фонду бюджету понад 1% (шостий абзац частини першої п. 22 Розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення») <p>У рішенні про виділення коштів з резервного фонду зазначається:</p> <p>головний розпорядник бюджетних коштів, якому виділяються кошти з резервного фонду бюджету; напрям використання та обсяг коштів, що виділяються з резервного фонду бюджету; код програмної класифікації видатків та кредитування бюджету на інших умовах у разі необхідності. Структура кодування програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету для бюджетних програм, видатки або кредитування за якими здійснюються за рахунок резервного фонду, для яких п'ятим знаком визначається цифра «7», може не застосовуватись</p>
2. На час військового стану стаття 55 не застосовується, тобто може бути зменшено обсяг будь-яких видатків при здійсненні скорочення затверджених бюджетних призначень
3. П. 22-5 «Прикінцеві положення»
4. Скасовано вимогу щодо обов'язкової публікації звіту про виконання місцевих бюджетів. <p>- призупинено умови публікації не пізніше 1 березня року, що настає за роком звіту місцевих бюджетів – у газетах визначених ВР АРК, відповідними місцевими радами;</p> <p>- скасовано вимогу щодо публічного представлення до 15 березня року, що настає за звітним інформації про виконання бюджетних програм голов. розпоряд. бюдж. коштів, у тому числі досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, у межах бюджетних програм за звітний бюджетний період, та публікації оголошення про час та місце проведення публічного представлення такої інформації, а також оприлюднення в спосіб відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» інформації визначеної ч. 5 ст. 28 БКУ</p>
5. Дозволено спрямовувати залишки ОС на фінансування оборони та захист населення. <p>Дозволено спрямовувати залишки за освітньою субвенцією та субвенцією особам з особливими освітніми потребами з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 р., на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб населення, евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, ПММ, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місця проживання/перебування, оплату ін. заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану</p>

Закони України
<p>Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX</p> <ol style="list-style-type: none"> Надано право на застосування спрощеної системи оподаткування 3 групи за ставкою 2% СГ з річним доходом до 10 млрд грн та без обмеження чисельності працівників. Застосовано добровільну сплату єдиного податку платниками 1-2 груп. Не нараховується та не сплачується плата за землю за земельні ділянки, що розташовані на територіях на яких ведуться (велись) бойові дії або на територіях тимчасово окупованих рф. За 2022 та 2023 податкові (звітні) роки не нараховується та не сплачується загальне мінімальне податкове зобов'язання за аналогічні земельні ділянки. Не нараховується та не сплачується екологічний податок за об'єктами оподаткування, що розташовані на територіях, на яких велись (ведуться) бойові дії або на територіях тимчасово окупованих рф. Штрафні санкції та пеня щодо сплати ЄСВ не застосовуються. Скасовано акциз з палива. Ставки акцизного податку на бензини моторні, важкі дистилати та скраплений газ встановлено на рівні 0 євро за 1000 літрів
<p>Закон України від 15.03.2022 р. № 2134-IX</p> <p>Призупинено вимоги та процедури Антимонопольного законодавства</p> <p>У період дії воєнного стану та протягом року після його завершення або скасування норми Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» інші норми законодавства, що впливають із цього Закону, не застосовуються. Уся державна допомога, надана протягом такого періоду, вважається допустимою</p>
<p>Закон України від 23.03.2022 р. № 2142- IX</p> <p>Не поширюється дія регуляторного законодавства на встановлення місцевих податків і зборів. Сільські, селищні та міські ради мають право приймати рішення щодо встановлення місцевих податків та/або зборів та податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів без застосування процедур, передбачених Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»</p>
Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України
<p>Постанова від 28.02.2022 р. № 169</p> <p>Спрощено проведення публічних закупівель.</p> <ol style="list-style-type: none"> Закупівлі до 50 тис. грн. можна здійснювати без застосування процедур закупівель/спрощених закупівель, але із дотриманням принципів публічних закупівель. Придбання товарів, робіт, послуг вартість яких становить або перевищує 50 тис. грн., може здійснюватися без застосування порядку проведення спрощених закупівель та/або електронного каталогу у разі, коли: інформація з обмеженим доступом; замовник перебуває в районі проведення воєнних (бойових) дій; відсутня технічна можливість; відсутність учасників тощо.
<p>Постанова від 11.03.2022 р. № 252</p> <p>Визначено особливості виконання місцевих бюджетів</p> <ol style="list-style-type: none"> Внесення змін до МБ приймаються виконавчими комітетами відповідних рад, місцевими державними адміністраціями, військово-цивільними адміністраціями або військовими адміністраціями за поданням місцевих фінансових органів без ухвалення відповідного рішення ВР АРК, відповідною місцевою радою. Передача коштів між місцевими бюджетами можлива без укладання договору. Перерозподіл видатків бюджету і надання кредиту з бюджету за бюджетними програмами, включаючи резервний фонд бюджету, додаткові дотації та субвенції, у межах загального обсягу бюджетних призначень головного розпорядника бюджетних коштів, а також збільшення видатків розвитку за рахунок зменшення ін. видатків здійснюється без погодження відповідною комісією місцевої ради Проекти МБ затверджуються рішеннями виконавчих комітетів відповідних місцевих рад чи розпорядженнями місцевих державних адміністрацій, військово-цивільних адміністрацій або військових адміністрацій. Перевірки державною аудиторською службою щодо виконання місцевих бюджетів не проводяться, а розпочаті перевірки зупиняються
<p>Постанова від 13.03.2022 р. № 267</p> <p>Спрощено процедуру затвердження фінансових документів</p>
<p>Постанова від 09.06.2022 р. № 590</p> <p>Встановлено особливості казначейського обслуговування</p> <ol style="list-style-type: none"> Перерахування реверсної дотації до держбюджету з МБ територій, на яких введено воєнний стан, Казначейством не здійснюється.

<p>2. Визначена пріоритетність здійснення видатків Казначейством та органами Казначейства.</p> <p>3. Перерахування міжбюджетних трансфертів з ДБ МБ населених пунктів на тимчасово не контрольованій території Казначейством не здійснюється.</p> <p>4. Неперераховані обсяги міжбюджетних трансфертів населених пунктів на тимчасово не контрольованій території можуть перерозподілятися шляхом збільшення обсягу міжбюджетних трансфертів МБ населених пунктів, на територію яких переміщуються споживачі гарантованих послуг з населених пунктів на тимчасово не контрольованій території</p>

Складено автором на основі [1-9]

З цією метою центральними органами влади було запроваджено низку змін бюджетного законодавства, що дозволило своєчасно та оперативно реагувати на фінансові потреби місцевих органів самоврядування (табл. 1).

Законодавчі зміни щодо формування доходної частини місцевих бюджетів, в першу чергу, спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу, адже надходження податків від цієї категорії платників є найбільшим бюджетоутворюючим джерелом формування фінансових ресурсів для місцевих органів самоврядування.

Так звільнення від сплати ряду місцевих податків в короткостроковому періоді стало значною фінансовою підтримкою для суб'єктів господарювання зареєстрованих на територіях, на яких велись (ведуться) бойові дії або на територіях тимчасово окупованих рф.

Також для стабілізації ситуації на ринку паливно-мастильних матеріалів було запроваджено нульову ставку акцизного збору з пального, що мало позитивний вплив на зниження роздрібною ціни на пальне та зменшення дефіциту пального на ринку, а також дещо знизило соціальну та економічну напругу в суспільстві. Проте для наповнення місцевих бюджетів це мало негативні наслідки, оскільки для більшості громад саме цей податок є бюджетоутворюючим.

Зміна підходів до обслуговування міжбюджетних трансфертів, а також до формування резервного фонду місцевих бюджетів дозволила виокремити вільні фінансові ресурси та перерозподілити між нагальними та не запланованими групами видатків, виникнення яких обумовлено повномасштабним вторгненням на територію України окупаційних військ рф. Змінено підходи до фінансової самостійності місцевих бюджетів шляхом призупинення дії регуляторного законодавства на встановлення місцевих податків і зборів місцевими радами на час воєнного стану.

Щодо законодавчих змін відносно здійснення видатків місцевих бюджетів, то в результаті їх запровадження спрощено процедуру виконання місцевих бюджетів та в певній мірі послаблено фінансовий контроль за використанням бюджетних коштів. Надано можливість місцевим бюджетам передавати кошти іншим місцевим бюджетам без укладання договору. Це, в першу чергу, надало можливість послабити бюрократичний тиск на місцеві органи самоврядування, а по-друге, спростило бюджетний процес на місцевому та державному рівнях.

Крім того, законодавчі зміни відносно управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів дозволили виявити та залучити додаткові фінансові резерви, спростило роботу фінансових служб органів місцевого самоврядування, а також унеможливили використання бюджетних коштів очільниками територіальних громад та посадовцями населених пунктів на тимчасово не контрольованій території, які співпрацюють з агресором.

Окремо слід зазначити, що з прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» [6] було визначено умови коли придбання товарів, робіт і послуг, вартість яких становить або перевищує 50 тис. гривень, може здійснюватися без застосування порядку проведення спрощених закупівель та/або електронного каталогу, а саме:

- коли наявна інформація з обмеженим доступом;
- замовник перебуває в районі проведення воєнних (бойових) дій;
- відсутня технічна можливість;
- замовлення можливе виключно певним суб'єктом господарювання за наявності одного з окремих випадків, зокрема, придбання витвору мистецтва, відсутність конкуренції, захист прав інтелектуальної власності, укладання договору «останньої надії» або з постачальником універсальної послуги на постачання електроенергії або газу;
- відсутність учасників;

закупівля юридичних послуг, зокрема щодо захисту прав та інтересів України, забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури [6].

Отже прийняття даної Постанови сприяло ефективному та результативному забезпеченню громадян України рядом суспільних благ та послуг, а також надало можливість більш оперативно реагувати на потреби Збройних сил України та сил територіальної оборони. В цілому слід зазначити, що прийняті законодавчі зміни дозволили в певній мірі нівелювати негативний вплив факторів обумовлених воєнним станом в країні, проте навіть в короткостроковій перспективі очікується поступове зниження рівня фінансової спроможності місцевих бюджетів. Про це свідчать дані таблиці 2 в, якій наведені показники доходів та видатків місцевих бюджетів в розрізі регіонів в період з січня по серпень 2022 р.

Таблиця 2 – Доходи і видатки місцевих бюджетів в період з січня по серпень 2022 р.

Області	Доходи			Видатки		
	план, млн грн	факт, млн грн	виконання, %	план, млн грн	факт, млн грн	виконання, %
Вінницька	20771,8	13239,0	63,7	21834,9	10934,3	50,1
Волинська	13300,2	9033,0	67,9	14170,0	7184,5	50,7
Дніпропетровська	57971,0	37219,0	64,2	63128,3	30387,3	48,1
Донецька	26216,2	13870,1	52,9	27631,4	9378,1	33,9
Житомирська	16369,0	10847,7	66,2	17404,7	8420,6	48,3
Закарпатська	14778,1	10196,6	68,9	15851,5	8724,1	55,0
Запорізька	24556,9	13408,7	54,6	27301,5	11568,0	42,3
Івано-Франківська	16943,4	11144,1	65,7	17641,7	9314,3	52,7
Київська	30869,0	18902,2	61,2	34154,1	14828,8	43,4
Кіровоградська	12804,5	8060,0	62,9	13499,3	7168,4	53,1
Луганська	9024,6	4746,4	52,5	9419,3	2957,1	31,3
Львівська	36734,0	25069,7	68,2	39012,1	18207,5	46,6
Миколаївська	14794,3	9829,3	66,4	15875,1	7440,6	46,8
Одеська	33721,6	21596,8	64,0	35336,4	16108,0	45,5
Полтавська	24149,2	15663,5	65,8	26535,0	12467,8	46,9
Рівненська	14531,3	9913,3	68,2	15614,1	8303,4	53,1
Сумська	13793,4	8224,8	59,6	14877,1	6840,6	45,9
Тернопільська	12210,5	7925,3	64,9	13232,9	7033,8	53,1
Харківська	37840,2	20555,1	54,3	38415,5	15895,9	41,3
Херсонська	12166,4	5580,0	45,8	12471,1	4880,1	39,1
Хмельницька	16106,3	10686,5	66,3	16958,3	8769,2	51,7
Черкаська	15903,5	10157,6	63,8	16969,0	8259,6	48,6
Чернівецька	9980,9	6726,8	67,3	10480,3	5667,3	54,0
Чернігівська	13208,6	7762,7	58,7	13927,2	6481,0	46,5

Складено автором за даними [10]

Щодо плану виконання доходної частини місцевих бюджетів, то лише в тих областях де відбувались бойові дії та які частково або повністю окуповані дохідна частина виконана менше ніж на 60% від запланованого річного обсягу. У всіх інших регіонах середні показники виконання доходної частини місцевих бюджетів знаходяться на рівні 2021 р.

Враховуючи той факт, що основним джерелом формування доходів місцевих бюджетів є податкові надходження, то в результаті запроваджених законодавчих змін очікувалось стрімке зниження податкових надходжень в структурі місцевих бюджетів.

Проте майже у всіх регіонах рівень податкових надходжень залишився або на рівні 2021 р., або мав не значний приріст.

По-перше, це обумовлено тим, що надходження від стягнення податку з доходів фізичних осіб в даний період постійно зростали, адже в Україні збільшилась кількість військовослужбовців, а також і суттєво зріс рівень їх заробітних плат.

По-друге, згідно з законодавчими нормами роботодавці продовжували сплачувати заробітну плату та нарахування на неї мобілізованим працівникам (на сьогоднішній день ця норма вже скасована).

По-третє, відбулась релокація певної частки підприємств з тимчасово окупованої території і даний податок сплачується за новим місцем реєстрації.

В четвертих, більшість підприємств, установ та організацій діяльність яких фінансується за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів і які розташовані на тимчасово окупованій території там де це було можливо продовжували виплату заробітних плат своїм працівникам (в тому числі при дистанційній роботі або ж оголошувався простій не з вини працівника, коли виплачується не менше, ніж $\frac{2}{3}$ посадових окладів і також із цих сум сплачується ПДФО).

До того ж, ряд суб'єктів господарювання розташованих на тимчасово окупованих територіях також підтримували фінансово своїх працівників і виплачували їм частково або в повному обсязі заробітну плату відповідно сплачуючи і нарахування на неї.

Проте слід зауважити, що з вересня 2022 р. надходження від стягнення ПДФО до місцевих бюджетів починає поступово знижуватись і згідно з прогнозами експертів така тенденцію буде характерна і надалі. Крім того, і для інших податкових надходжень у структурі місцевих бюджетів простежується тенденція до скорочення.

Так основними чинниками зниження податкових надходжень місцевих бюджетів в умовах воєнного стану є: зменшення кількості мешканців територіальних громад в зв'язку з міграцією в більш безпечні регіони країни та за кордон, зниження ділової активності великого та малого бізнесу у всіх сферах виробництва, падіння купівельної спроможності населення, відтік іноземних інвестиційних ресурсів тощо.

Щодо видатків місцевих бюджетів, то з прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2022 р. № 590 «Про затвердженню Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» [9] вони, як і видатки державного бюджету зазнали жорсткої регламентації з боку уряду країни.

В даній Постанові визначено пріоритетність здійснення видатків – їх можна проводити насамперед на національну безпеку і оборону, на здійснення заходів правового режиму воєнного стану; далі за пріоритетом – соціальні видатки і захищені статті бюджету, а вже після них можна проводити інші видатки. Це суттєво обмежує можливості місцевих рад здійснювати заплановані видатки.

Так у переважній більшості областей в період з січня по серпень 2022 р. виконання місцевих бюджетів не перевищує 50% від запланованого річного обсягу.

До того ж слід зазначити, що для місцевих бюджетів всіх регіонів країни є характерним «замороження» видатків спеціальних фондів, згортання інфраструктурних проектів, заборгованість по низці виплат через відміну захищених

статей видатків бюджету на час воєнного стану, оптимізація фінансів комунальних підприємств тощо. Всі ці кроки є виправданими і спрямовані на забезпечення стабільного та ефективного фінансування діяльності місцевих органів самоврядування.

Отже прийняті стабілізаційні заходи щодо забезпечення фінансової стійкості та спроможності місцевих бюджетів в короткостроковому періоді довели свою ефективність. Проте ризики для фінансової стійкості місцевих бюджетів залишаються дуже високими, що обумовлено продовженням бойових дій на території України, окупацією значної кількості територій країни, руйнацією об'єктів критичної інфраструктури у всіх без виключення регіонах, стрімким економічним спадом тощо. Тому органи місцевого самоврядування потребуватимуть не лише збільшення фінансової допомоги від Уряду держави у вигляді міжбюджетних трансфертів, а й фінансової допомоги від міжнародних партнерів.

Література

1. Особливості бюджетного процесу в умовах воєнного стану. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14654> (дата звернення: 09.10.2022).

2. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 09.10.2022).

3. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 09.10.2022).

4. Закон України «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві і перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України» від 15.03.2022 р. № 2134-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2134-20#Text> (дата звернення: 09.10.2022).

5. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану» від 23.03.2022 р. № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text> (дата звернення: 09.10.2022).

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.10.2022).

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 р. № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-formuvannya-ta-vikonannya-miscevih-byudzhetiv-u-period-voennogo-stanu-252> (дата звернення: 10.10.2022).

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 р. № 267 «Деякі питання затвердження фінансових документів та казначейського обслуговування в умовах воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.10.2022).

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.2022 р. № 590 «Про затвердженню Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.10.2022).

10. Показники доходів і витрат місцевих бюджетів станом на серпень 2022 року. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget?id=26000000000> (дата звернення: 10.10.2022).